

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»

(ماده الحاقی (۲۱))

ماده الحاقی (۲۱)

تبصره «۱» - ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

قیمت خوراک گاز و خوراک مایع تحویلی به واحدهای صنعتی، نیروگاه‌های برق، پالایشی و پتروشیمی به‌گونه‌ای تعیین شود که محصول تولید شده واحدهای مذکور در ایران قادر به رقابت با محصول واحدهای کشورهای حاشیه خلیج فارس، باشد.

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال سوم

اظهار نظر کارشناسی

برای تعیین قیمت خوراک گاز طبیعی و خوراک مایع به واحدهای صنعتی، پالایشی و پتروشیمی ماده الحاقی (۲۱) به لایحه فوق‌الذکر جهت اصلاح تبصره «۱» ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه پیشنهاد شده است و یکی از ارکان قانون هدفمند کردن یارانه‌ها که طی آن قیمتگذاری حامل‌های انرژی از جمله خوراک گاز و خوراک مایع صنایع مذکور تعیین تکلیف شده است را به نقطه صفر یعنی قبل از قانون مذکور بازگردانده است. از طرفی باید دید که آیا برای تعیین قیمت خوراک و حتی سوخت گاز طبیعی واحدهای پتروشیمی که خوراک آنها گاز طبیعی است فقط شرط قدرت رقابت‌پذیری با محصول واحدهای کشورهای حوزه خلیج فارس کافی است؟ آنچه مسلم است فرصت ایران برای استفاده از گاز طبیعی در بخش‌های مختلف نیازمند به گاز طبیعی که دارای توجیه اقتصادی می‌باشند نسبت به کشورهای حوزه خلیج فارس بیشتر است که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

شماره ثبت:

۴۹۱

شماره چاپ:

۱۱۴۴

تاریخ چاپ:

۱۳۹۳/۵/۲۹

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفتر: مطالعات اقتصادی

۱. مقدار خوراک گاز واحدهای پتروشیمی در سال ۱۳۹۰ حدود ۴۹۳۲ میلیون مترمکعب و مقدار سوخت همین پتروشیمی‌ها در همان سال، حدود ۱۷۰۴ میلیون مترمکعب بوده است. قیمت خوراک در سال ۱۳۹۳ براساس قانون بودجه ۱۳ سنت (۳۴۴۵ ریال) و قیمت سوخت ۱۳۲۰ ریال به ازای هر مترمکعب تعیین شده است. در نتیجه این واحدهای پتروشیمی به شرط ثبات مقدار سوخت و خوراک مشابه سال ۱۳۹۰ و به قیمت‌های سال ۱۳۹۳ حدود ۱۹۲۴۰ میلیارد ریال معادل ۷۲۶ میلیون دلار بابت سوخت و خوراک پرداخت خواهند کرد. در حالی که ارزش محصولات تولیدی آنها حدود ۳/۲ میلیارد دلار می‌باشد، که از این مبلغ باید هزینه‌های برق، آب، تعمیرات و تجهیزات، نیروی انسانی و... را از آن کم کرد تا ارزش افزوده واقعی مشخص شود. (علی‌احال، بازهم سود این واحدها به دلیل پایین بودن قیمت سوخت و خوراک این واحدهای بالاست).

مشخصات گزارش:

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۳۸۸۹-۶

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۱۰/۲۰

۲. این مقدار خوراک و سوخت را اگر به میادین نفتی تزریق کنند حدود ۴۱/۱۷۰ میلیون بشکه به تولید نفت کشور افزوده خواهد شد که با نفت هر بشکه ۱۰۰ دلار درآمد کشور بیش از ۴/۱ میلیارد دلار افزایش خواهد

یافت، ضمن اینکه گاز تزریقی، ذخیره شده و در آینده نیز قابل استحصال خواهد بود. باید توجه داشت که عدم تزریق گاز به میادینی که نیمه دوم عمر خود را سال‌هاست پشت سر گذارده‌اند و نیازمند تزریق گاز برای برداشت ثانویه هستند می‌تواند در آینده صدمات جبران‌ناپذیری به توان تولید نفت کشور بزند.

۳. اگر این مقدار گاز طبیعی را به جای مصرف نفت گاز در نیروگاه‌ها استفاده کنند، جایگزین حدود ۵/۱ میلیارد دلار (به قیمت فوب خلیج فارس) نفت گاز خواهد شد که با هزینه‌های جانبی (عوارض و مالیات قانونی، حمل، ریزش، انبارداری در مخازن ذخیره شرکت پخش فرآورده‌ای نفتی و نیروگاه‌ها و...) آن حدود ۶/۶ میلیارد دلار می‌شود. لازم به توضیح است که در سال ۱۳۹۰ حدود ۹/۴ میلیارد لیتر و در سال ۱۳۹۱ حدود ۷/۷۷ میلیارد لیتر نفت گاز به دلیل کمبود گاز طبیعی برای سوخت نیروگاه‌های کشور تأمین شده است که در صورت تأمین گاز کافی می‌تواند قطع شود ضمن اینکه قیمت تولید هر کیلووات ساعت برق نیروگاه‌ها از محل سوخت گاز به مبلغ قابل توجهی کمتر از برق تولید شده با سوخت نفت گاز بوده و آثار زیست‌محیطی آن هم بسیار کمتر خواهد بود.

۴. اگر این مقدار گاز طبیعی صادر شود حدود ۳/۲ میلیارد دلار برای کشور درآمد خواهد داشت.

۵. هر ساله به دلیل کمبود گاز طبیعی مقادیر قابل توجهی گاز از ترکمنستان وارد می‌شود حال اگر مقدار گاز فوق جایگزین واردات شود هزینه ارزی کشور حدود ۲/۴۵ میلیارد دلار کاهش خواهد یافت.

۶. واحدهای پتروشیمی مذکور در سال ۱۳۹۰ حدود ۲/۵ میلیون تن کود اوره تولید کرده‌اند که حدود ۷۰۰ هزار تن آن (به قیمت دستوری) مصرف داخلی و بقیه به خارج صادر شده است.

طی این مدت حدود ۳/۸ میلیون تن متانول در این واحدها تولید شد که فقط حدود ۲۹۲ هزار تن آن (یعنی کمتر از ۸ درصد) مصرف داخلی و بقیه صادر شده است.

در همین سال حدود ۲/۴ میلیون تن آمونیاک تولید شد که حدود ۸۰۴۰ تن آن در داخل به فروش رسیده و حدود ۲۱۶ هزار تن آن صادر و بقیه به عنوان خوراک برای تولید ۲ مورد اول و بعضی محصولات زنجیره در داخل همان واحدها مصرف شده است.

۷. اگر ارزش تولیدی پتروشیمی‌های مذکور بیش از مبلغ مندرج در بند «۱» این گزارش باشد طبیعی است که فاصله هزینه سوخت و خوراک آنها با ارزش کل محصولات تولیدی آنها می‌تواند مبنای قیمتگذاری سوخت و خوراک گردد و اگر ارزش کل محصولات کمتر از ۳/۲ میلیارد دلار شود آیا می‌تواند فعالیت آنها برای کشور توجیه هزینه فایده را بنماید؟

۸. برای ایجاد هر فرصت شغلی در پتروشیمی در بخش بالادستی باید حدود ۹۰۰ هزار دلار هزینه کرد، در حالی که در محصول نهایی این هزینه به حدود ۳۰ هزار دلار بالغ می‌گردد، فلذا اگر واحدهای مذکور به سمت محصول نهایی سوق یابند، می‌تواند فرصت‌های کشور را افزایش و قیمت سوخت و خوراک پایین آنها را توجیه نماید.

نکات حقوقی

باتوجه به مقید بودن حکم بند «الف» این ماده به «تدریجی بودن تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» و تسری آن به تبصره ذیل بند، لازم است در تحلیل‌های اقتصادی و... به تسری این قید به تبصره پیشنهادی توجه شود.

پیشنهاد

اولویت اول - حذف کل

اولویت دوم - ارجاع به کمیسیون برای اصلاح به شرح زیر:

ماده الحاقی (۲۱) - تبصره «۱» ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

«قیمت خوراک گاز و خوراک مایع تحویلی به واحدهای صنعتی، پالایشی و پتروشیمی به‌گونه‌ای تعیین شود که علاوه بر دارا بودن توجیه اقتصادی و ارزش‌افزوده بیشتر برای کشور نسبت به سایر بخش‌های مصرف‌کننده نیازمند گاز و مایعات مذکور، محصول تولید شده واحدهای پتروشیمی در ایران قادر به رقابت با محصول واحدهای کشورهای حاشیه خلیج فارس، همسایه و منطقه باشد».

اولویت سوم: ارجاع به کمیسیون برای اصلاح به شرح زیر:

ماده الحاقی (۲۱) - تبصره «۱» ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به شرح زیر اصلاح می‌گردد: «وزارت نفت مکلف است قیمت خوراک گاز و مایع تحویلی به واحدهای صنعتی، پالایشی و پتروشیمی را به‌گونه‌ای تعیین کند که متناسب با هزینه فرصت به‌کارگیری خوراک در سایر بخش‌ها، قیمت محصول و حفظ قدرت رقابت‌پذیری محصولات تولیدی در منطقه و جهان، نوسان در تغییر قیمت خوراک به حداقل ممکن برسد و با ایجاد ثبات بلندمدت، امکان پیش‌بینی قیمت برای سرمایه‌گذاری طی دوره بلندمدت ده‌ساله فراهم گردد.

همچنین به منظور تحریک و تشویق واحدهای پتروشیمی و فعالان اقتصادی به توسعه سرمایه‌گذاری در صنایع تکمیلی و پایین‌دستی پتروشیمی، تخفیف پلکانی قیمت خوراک گاز و مایع به صنایع بالادستی تخصیص یابد که این واحدها با صنایع میانی و پایین‌دستی، وارد انعقاد قرارداد بلندمدت تأمین ماده اولیه گردند.

حداقل تخفیف پلکانی معادل ده درصد (۱۰٪) می‌باشد و درآمدهای حاصل از قراردادهای بلندمدت تأمین ماده اولیه با صنایع میانی و پایین‌دستی پتروشیمی از معافیت‌های صادرات غیرنفتی برخوردارند.

آیین‌نامه این ماده مشتمل بر تخفیف پلکانی، دامنه صنایع مشمول و چارچوب قراردادهای بلندمدت و سایر ضوابط مربوطه توسط وزارت نفت، وزارت صنعت، معدن و تجارت و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

